

**Metallin
Demarit**

Kunnallisvaalit 2017

Tärkeät kuntavaalit

Kuntavaalit ovat tärkeitä teollisuuden toimintaedellytysten kannalta, mutta myös Metalliliiton jäsenten ja heidän perheidensä palveluiden kannalta. Näissä vaaleissa päätetään, miten kuntalaisten arki sujuu ja mitä valintoja tehdään haastavassa taloustilanteessa.

Helmikuussa 2017 pidetty puoluekokous linjasi SDP:n poliittisia tavoitteita tuleville vuosille ja myös kuntavaaleihin. Tämän lisäksi jokaisessa kunnassa on linjattu omia paikallisia tavoitteita.

Kunnanvaltuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon. Valtuutettujen, kuten muidenkin luottamustehtäviin valittavien, vaalikelpoisuudesta, asemasta ja toimivallasta säädetään kuntalaissa.

Kuntalaki painottaa valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana. Strategiassa on tärkeää katsoa tulevaisuuteen sekä määrittellä ja linjata kunnan toiminnan pitkän aikavälin tavoitteet.

- *Teollisuuden ehdokkailla on merkittävä rooli tuoda yksityisen sektorin näkemystä kuntien päätöksentekoon*
- *Vaalikeskusteluissa on syytä kohdistaa erityinen huomio teollisuuden toimintaedellytyksiin*
- *Jokaisen ehdokkaan on kannatta tutustua puolueen linjauksiin ja poimia niistä itselle sopivat asiat vaalilyöhön*

Suuri yleispoliittinen merkitys

Kuntavaaleilla on tällä kertaa poikkeuksellisen suuri valtakunnallinen merkitys. Sipilän hallitus on suorastaan röyhkeällä tavalla leikannut palkansaajien, työttömien, eläkeläisten ja opiskelijoiden toimeentuloa sekä toisaalta antanut veronalennuksia omistajille ja yrityksille.

Hallitus on ajanut hankkeitaan – maakunta-, sote- ja liikennekaariuudistuksia – yksipuolisesti ilman parlamentaarista valmistelua. Hallitus on myös leikannut rajusti koulutuksesta. Hallituksen kärkihankkeita leimaa valtion omaisuuden käyttäminen erilaisiin yritysten tukimalleihin valtionyhtiöitä myymällä. Erityisesti bioenergian käytön lisäämisessä ja tuulivoiman tukemisessa markkinalähtöisyys on pitkälti sivuutettu. Hallitus pyrkii yhtiöittämään ja lopulta yksityistämään julkisia palveluita ja tuotantoa.

Sipilän hallitus on uhkaillen ja kiristämällä puuttunut voimakkaasti työnantajien tavoitteita tukien työmarkkinoiden toimintaan. Ensin tulivat pakkolait ja sitten tuloveroratkaisut linkitettiin kilpailukyky-sopimuksen (kiky) hyväksymiseen. Hallitus yhdessä työnantajien kanssa pakotti ay-liikkeen hyväksymään työnantajien sosiaaliturvamaksujen siirtoja työntekijöille ja pidentämään työaika ilman korvausta. Julkisella sektorilla leikattiin myös lomarahoja.

- *Työpaikoilla on syytä käydä keskustelua hallituksen tekemisistä ja muutoinkin poliittisesta tilanteesta*
- *Kuntavaaleilla vaikutetaan siihen, miten tulevaisuudessa hyvinvointi yhteiskunnan palvelut tuotetaan ja rahoitetaan*
- *Kuntien energiapoliittisilla valinoilla on suuri merkitys. Markkina-lähtöisyyttä vääristävä tukipolitiikka ei saa johtaa hajautettuun ja kalliiseen tuotantoon. Erityisesti lämmön ja sähkön yhteistuotantoon on panostettava*
- *Politiikan suuntaa muutetaan oikeudenmukaisemmaksi tuomalla SDP:n vaihtoehto mukaan päätöksentekoon*

Maakuntaudistus muuttaa rakenteita

Maan hallitus esittää luotavaksi 18 itsehallintoaluetta, jotka vastaisivat nykyisten maakuntien rajoja. Sosiaali- ja terveystalvelu (sote) järjestetään esityksen mukaan 15 alueella. Uusien itsehallinto-alueiden osalta on kysymys paljon muustakin kuin siitä, miten sosiaali- ja terveystalvelut tulevaisuudessa järjestetään.

Osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) ja aluehallinto- virastojen (AVI) tehtävistä sekä maakuntien liittojen lakisääteiset tehtävät siirtyisivät itsehallintoalueille. Muutos on merkittävä, sillä Suomeen syntyisi käytännössä kolmiportainen aluehallinto ja kuntien rooli muuttuisi kokonaan. Jatkossa aluehallinnolle valittaisiin edustajat vaaleilla.

Maakuntien tehtävät

Hallituksen 5.4.2016 tekemän linjauksen mukaan maakunnat vastaavat

- sosiaali- ja terveydenhuollosta
- pelastustoimesta
- ympäristöterveydenhuollosta
- alueellisista kehittämissuhteista ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä
- alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä.

Lisäksi maakunnat vastaavat maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Maakuntien tehtävien perustana on selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä.

Vaalityössä on tärkeää avata aluehallinnon muutosta

- Toteutuessaan suunnitellusti aluehallinnon uudistus avaa mahdollisuuksia edistää teollisuus- ja elinkeinorakenteen uudistumista
- Huomiota tulee kohdistaa erityisesti kunnissa toimivien pienten- ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiin
- Hajanaisten ja päällekkäisten toimintojen sijaan tarvitaan läpinäkyvä ja selkeä kokonaisuus, joka palvelee mahdollisimman hyvin uuden elinkeinotoiminnan synnyttämistä
- Uudistuksessa on välttämätöntä nojata vahvaan kaupunki- ja kasvukeskuspolitiikkaan. Rajallisia voimavaroja ei pidä aluepoliittisella taktikoinnilla suunnata alueille, jotka eivät nytkään ole elinvoimaisia
- Ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen turvaaminen
- Oppilaitosten yhteistyötä yritysten kanssa on lisättävä
- Harkintaan on otettava ammattikorkeakoulu- ja korkeakoululaitosten määrä niukkenevien resurssien aikana

Kuntien määrä

Yksi maakuntauudistuksen heikkous on, että se jättää nykyisen kuntarakenteen ennalleen. On välttämätöntä, että tästä huolimatta jatkossakin tarkastellaan kuntien määrää palvelujen käyttäjien ja maksajien näkökulmasta, ei niinkään poliittisten valta-asemien kautta.

Kuntien tehtävät muuttuvat

Mikäli maakuntauudistus toteutetaan esitetystä muodosta, siirtyy noin 60 prosenttia kuntien tehtävistä ja rahoituksesta maakunnille. Kunnalla on edelleen vastuu varhaiskasvatuksesta, koulutuksen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimista, paikallisesta elinkeinopolitiikasta, maankäytöstä, rakentamisesta ja kaupunkisuunnittelusta.

- Kunnat ovat jatkossakin tärkeitä toimijoita ja päätöksentekijöitä
- Uuden kunnan tehtävät ovat tiivistetyksi kehitys, koulutus, kaavoitus
- Kunnille jää tehtäväksi myös mm. päivähoidon ja kouluterveydenhuolto

Ei pakkoyhtiöittämiselle

Sosialidemokraatit vastustavat ideologista palvelujen yhtiöittämistä ja yksityistämistä.

Hallituksen sote-uudistus lähtee siitä, että kunnilta maakunnille siirtyvät sote-palvelut on yhtiötettävä. Lisäksi kilpailuttamisen kautta maakunta voi antaa osan palveluista yksityisten yhtiöiden tai niin kutsutun kolmannen sektorin hoidettavaksi.

Sote-uudistus tulee Sipilän hallituksen suunnitteleamalla tavalla toteutuessaan suurella todennäköisyydellä johtamaan kahtiajakautumiseen. Yksityiset yhtiöt saavat asiakkaikseen maksukykyisimmät kuntalaiset, jotka voivat itse rahoittaa osan lisäpalveluista. Julkisten yhtiöiden vastuulle puolestaan jää vähävaraisempien eli tavallisten ihmisten perusterveydenhoito. Erityisesti niiden, jotka eivät ole työterveyshuollon piirissä.

- *Lähtökohtaisesti kunnan tulee ensisijaisesti järjestää ja tuottaa omat palvelut. Monissa kunnissa on päädytty palvelujen ulkoistamisiin ja yksityistämisiin. Vaikutuksia on seurattava nykyistä tarkemmin, jotta estetään ylihinnoittelu ja nk. kermankuorinta*
- *Kuntien on välttämätöntä kehittää jatkuvasti omaa palvelutuotantoaan*
- *On estettävä yksityisten toimijoiden kermankuorinta*

Työllisyys on ykkösasia

Kunnilla on jatkossakin merkittävä rooli työllisyyden edistämisessä elinkeinopolitiikan avulla. Tarvitaan kokonaisnäkemystä, jossa yhdistyvät ihmisten ja yritysten tarpeet. Määrätietoinen panostaminen yksityisen sektorin yrityksiin ja työpaikkoihin vahvistaa kunnan toimintojen ja palveluiden rahoitus pohjaa. Samoin kunnan aktiivisuus esimerkiksi Euroopan sosiaali- ja rakennerahastohankkeiden hyödyntämisessä on tärkeää.

- *Keskiössä ovat toimiva kaavoitus ja maankäyttö, jotka mahdollistavat yritysten sijoittumisen sekä liikenneväylien ja asuntojen rakentamisen*
- *Kuntien on panostettava erityisesti kohtuuhintaiseen vuokra-asuntorakentamiseen hyvätuloisten veronmaksajien kalastelun sijaan*
- *Koulujen ja oppilaitosten toimintaedellytysten turvaaminen haastavassa taloustilanteessa on tulevien vuosien ykkösasioita. Koulutuksesta ei saa enää leikata*

- *Päivähoito on jokaisen lapsen oikeus. Hoidolla on suuri vaikutus vanhempien työssäkäynnin mahdollisuuksiin ja päivähoito on myös keino ehkäistä syrjäytymistä. Joustavat päivähoitoajat ovat yksi tapa edistää työn vastaanottamista entistä kauempaa*
- *Puoluekokous linjasi, että SDP ajaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden palauttamista*
- *Liikenneverkon käyttöä pitää tarkastella ja ohjata kokonaisuutena. Liikenneverkkoa ei pidä käsitellä paloittain ajatellen erikseen valtion teitä ja kuntien katuja, kuten liikenneministeriö nyt esittää*
- *Kuntien täytyy huolehtia lisärahoituksesta järkeviin investointeihin ja palveluihin, jotta joukkoliikenne ja muu liikenne mahdollistavat joustavan työssäkäynnin. Näin voidaan tukea myös maankäyttöä ja asuntotuotantoa*
- *Liikenneverkkouudistuksen jatkovalmistelu on siirretty SDP:n vaatimuksen mukaisesti parlamentaariseen työryhmään, jossa oppositio on myös mukana*

Kuntien hankinnat syyniin

Kunnan oman organisaation ulkopuolelta hankittavien palveluiden määrä ja suhteellinen osuus kasvavat. Monimutkainen hankintalainsäädäntö ja hankintaprosessin onnistunut läpivieminen edellyttävät kunnilta erikoistunutta osaamista. Kuntien ja yritysten yhteistyösuhteet ovat paitsi paikallistalouden toiminnan kulmakivi, myös suurelta osin hyödyntämätön innovaatiopotentiaali. Hankinnoissa liikkuvat isot rahat, useita satoja miljoonia euroja vuosittain.

- *Kunnan päätöksenteon avoimuutta hankintoja tehtäessä on lisättävä*
- *Hankinnoissa on korostettava laadullisten, sosiaalisten ja ekologisten kriteerien, kuten esimerkiksi työllistämisehtojen merkitystä ja hankintojen kokonaisarviota hankintasopimuksia tehtäessä*
- *Avoimuuden ja perinteisen ”sulle mulle” -suhmuroinnin välttämiseksi kaikki kuntien hankinnat täytyy saada työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämään maksuttomaan, sähköiseen ilmoituskanavaan HILMA:aan. Siinä ilmoitetaan kansallisen ja EU:n kynnyksarvon ylittävät hankinnat*

Tavaroiden ja palveluiden hankintojen kansallinen kynnyksarvo nousee 60 000 euroon nykyisen 30 000 euron sijaan. Sosiaali- ja terveyspalveluhankintojen kynnyksarvo kohoaa 100 000 eurosta 400 000 euroon. Muiden erityisten palveluhankintojen kynnyksarvo on 300 000 euroa. Rakennusurakoiden kansallinen kynnyksarvo pysyy nykyisessä 150 000 eurossa. Kynnyksarvojen alle jäävät hankinnat jäävät hankintalainsäädännön ulkopuolelle.

Verotus

Valittavien kuntapäätäjien tärkeä tehtävä on huolehtia siitä, että maakunta- ja sote-uudistusten myötä kuntalaisten kokonaisverorasitus ei perusteettomasti nouse. Kuntien kestävä tulopohjan turvaaminen ei voi perustua valtionosuuksiin, vaan kehittyvään elinkeinorakenteeseen ja korkeaan työllisyyteen.

- *Eli estetään se, että kunta ikään kuin varmuudeksi nostaa veroäyriä, jotta rahat riittävät palveluihin vuoden 2018 jälkeen, kun sote-vastuu siirtyy maakunnille*

Onko kunta hyvä työnantaja?

Yhä useampi kunta käyttäytyy kuten yritys. Eli henkilöstöä ja sen käyttöä tarkastellaan puhtaasti tuotannon ja taloudellisen tuloksen näkökulmasta. Myös kunnissa ovat yleistyneet erilaiset osa-aikaiset ja määräaikaiset työsopimukset sekä nollatuntisopimukset. Jopa kuntouttavan työpajatoiminnan asiakkaita käytetään työtehtäviin, jotka voisivat olla työsuhteisia.

- *Julkisen työnantajan ei pidä venyttää työelämän lakeja ja sopimuksia. Kunnan on oltava esimerkillinen työnantaja. Kunnan on valvottava ja vaadittava tätä myös yksityisiltä palvelutuottajilta, joilta kunta ostaa palveluja*
- *Tavoitteena täytyvät olla vakinaiset ja kokoaikaiset työsuhteet. Vastentahtoisten osa-aikatoiden tai jopa nollatuntisopimusten käyttö pitää lopettaa*
- *Kunnan henkilöstön jaksamiseen ja osaamiseen on panostettava. Henkilöstön johtaminen on tärkeä väline kunnan organisaation toimivuudelle*
- *Kunnan johtamisen osaamistaso on nostettava*

Vedättäminen ja korruptio kuriin

Julkisuuteen nousee jatkuvasti tapauksia, joissa kunnan omistama yhtiö tai vastuuvirasto on epäonnistunut tehtävässään. Varsinkin rakentamisen- ja peruskorjauksen hankkeissa budjetit ylittyvät usein huomattavasti. Kuntien omistamat yhtiöt vetoavat liikesalaisuuteen, mutta eivät kannä käytännössä vastuuta ylityksistä, vaan sen tekee veronmaksaja.

- *Olennaista on selkeyttää poliittisen päätöksentekijöiden ja virkamiesten vastuiden suhdetta. Poliittisen päätöksenteon on oltava läpinäkyvää ja mahdolliset jääviystekijät on huomioitava. Lisäksi virkamiesten roolin tulee olla selkeä*
- *Kuntavaaleissa valittavien päättäjien tulee ryhdistäytyä puolustamaan kuntalaisia*

www.sdp.fi

Puoleen kotisivuilta löytyy erilaisia materiaaleja ja opastusta. Ehdokkaille on tarjolla työkaluja, joilla voi itse tehdä mm ilmoitus-pohjia, vaaliesitteitä sekä muuta kampanjamateriaalia.

Linjaukset kuntavaaleihin 2017 <https://drive.google.com/file/d/OB8A-Fa3xbB8dpcbXlnTndUaGQ0d2s/view>

Kuntavaalien tausta-aineistot <http://sdp.fi/fi/blog/tausta-aineistot/>

Ehdokkaan kampanjaopas <http://sdp.fi/fi/blog/lataa-ehdokkaan-kampanjaopas/>

Some-opas <http://sdp.fi/fi/blog/lataa-some-opas/>

Taustamateriaalia puolueen sivuilla

Kuntien elinkeino- ja omistajapoliittinen ohjelma <http://sdp.fi/fi/blog/kuntaomistamisenohjelma/>

Vaihtoehto työttömyystilanteen parantamiseksi <http://sdp.fi/fi/blog/sdp-tarjoaa-oman-vaihtoehtonsa-tyottomyystilanteen-parantamiseksi-2/>

Sinivalkoisen omistamisen ohjelma <http://sdp.fi/fi/blog/sinivalkoisen-omistamisen-ohjelma/>

Koulutuspoliittinen ohjelma <http://sdp.fi/fi/blog/sdpn-koulutuspoliittinen-ohjelma/>

Nuorisotakuu 2.0 <http://sdp.fi/fi/blog/sdpn-nuorisotakuu-2-0/>

Linjaukset sote-valmisteluun <http://sdp.fi/fi/blog/sdp-julkisti-linjauksia-sote-valmisteluun/>

Menestystä vaalityöhön!

**Metallin
Demarit**